

Om Olga Lund

av Tore Storfossene

Rett overfor Kiwi i Gomsrud, tar Olga Lunds vei av fra Professor Olafsens vei.

Professor Olafsen var en notabilitet i sin tid. Han var tegnelærer og lektor i matematikk ved Bergseminaret på Kongsberg fra 1784.

Men Olga Lund, hvem var så hun?

Olga var synlig i bybildet fra tidlig 1950-tall. Størparten av byens befolkning kjente til henne som hun som gikk rundt i byen i svart regnfrakk, skaut på hodet og med gummistøvler.

- o -

Olga Severine Olausdatter ble født 1. mai 1895 og døpt 29. oktober 1895. Foreldrene var Olaus Olsen (f. 1857) på Lund i Efteløt og Trine Sofie Andersdatter (f. 1852). De bodde da på Aasplassen under Nordre Ås i Hostvedt. De giftet seg 1882 i Hvitvingfoss.

Olga hadde fire eldre søsken. En av dem, Thora Kristine, var født 1892.

Trine Andersdatter, Olgas mor, døde i januar 1896 av tæring. Denne hendelsen medførte nok at de to yngste barna ble satt bort. I kirkeboka skrev da Olgas far seg for Olaus Olsen Lund.

Olga to år, ble satt bort på Stenbekk-plassen

I FT (Folketellingen) 1900 var begge søstrene satt bort av fattigvesenet, Thora til Søndre Ås, og Olga på Stenbekk-plassen under Nordre Ås.

Her bodde hun hos fosterforeldrene Ole Engebretsen Røsholt og Karen Sofie Knutsdtr. sammen med deres tre barn. Ole Røsholt kjøpte plassen Myra under Gunnes i tidsrommet 1900 – 1910, så det er sannsynlig at Olga har hatt en stor del av oppveksten sin her.

Olga Severine ble konfirmert 3. oktober 1909 i Efteløt. Av 33 som gikk for presten i dette kullet, var hun en av 14 som fikk «Meget godt».

Under FT 1910 var begge søstrene Lund ansatt på to Meskestad-gårder. Tora giftet seg august 1917, men både hun og mannen Oskar Skaug, døde i spanskesyken allerede ett år senere i 1918. I FT 1920 var Olga alene igjen på Meskestad.

Nærmere undersøkelser tyder på at Olga ikke hadde hatt ansettelse på noen av Meskestad gårdene. Hun var riktignok ofte der, og kanskje hun var der når folketellingene ble foretatt.

Veiskiltet på Gamlegrendsåsen

Imidlertid ble antagelig Meskestad et viktig holdepunkt for Olga. Der møtte hun vennlige folk, og der knyttet hun vennskap med ei kone som var «litt som Olga». De fant hverandre, og de hadde lange turer i lia oppover mot Dørsjø. Der var det forekomster av barlind.

Olga sies å ha vært dyktig til å binde kranser, og å lage papirblomster av kreppapir. Kransene hun bandt, var bundet opp med barlind fra lia ovenfor Meskestad. Kransene ga nok en liten inntekt for Olga.

I tiden ute ved Meskestad var hun også ofte på Søndre Lia, rett nord for Meskestad-gårdene. Jeg tror vi her snakker om tiden før krigen.

Rett etter krigen er hun tilbake i området nær Ås -gårdene og Myra. Da var hun nær området hun vokste opp. Olga var ofte innom gården Åsli som var eid av Ulleberg (senere Shell bensinstasjon). Her fikk hun mat når hun kom innom og tilbud om seng i en alkove. Sengen takket Olga nei til. Hun ville helst ligge på regnfrakken sin.

Bildet jeg synes tegner seg av Olga Lund mens hun var i Sandsvær, er ei dame som «går på bygda» og får mat og husvære. Olga var født inn i et liv med svært få materielle goder.

Olga Lund kom antagelig til Kongsberg ca. 1950.

Jeg kjenner til to steder hun har bodd på Kongsberg. Olga bodde i noen år i en sidebygning til Gamle Gomsrudvei 37 i 50-åra. Her bodde hun i 1955 da hun fylte 60 år. Hun bodde også noen år i Rådhusgata 1, antagelig på slutten av 1950-tallet. Hvor hun evt. har bodd etter 1960, vet jeg ikke.

Olga gikk ofte innover veien på Gamlegrenndsåsen for å besøke Else og Trygve Haukeli. Hun var også titt og ofte på besøk hos familien Wærp på Sandsværmoen. Antagelig møtte hun snille og omsorgsfulle familier her.

«Alle» visste at Olga var glad i blomster og dyr. Hun gikk for å være ei snill dame, selv om ungene ofte var litt redd henne. Mange av den «godt voksne» delen av befolkningen på Kongsberg har historier om Olga, men med tiden går de tapt.

Olga kunne være ei tøff dame. Under innspillingen av "Snow Treasure" i 1968, hvor statister var kledd i tyske uniformer, ble det for mye for Olga Lund. Hun ble sinna og slo etter "tyskerpakket" som hadde kommet til Kongsberg igjen. Olga husket andre verdenskrig, og hun kjefta og bråkta og ville kjeppjage dem.

Kulturutvalget i Kongsberg kom med forslag om navn på nye veier på Gamlegrenndsåsen i 2005. En av de nye veiene ble foreslått å hete Olga Lunds vei. Det ble litt mumling i avisen etter dette navnevalget. Overskriften i et leserinnlegg var: - Gatenavn etter Olga i svart regnfrakk. Innsenderen gir Kulturkomitéen det glatte lag for utradisjonelt navnevalg.

Gatenavnet ble vedtatt november 2005.

Olga Lund døde 1. august 1975. Hun ble 80 år gammel.